

Reglament d'ús dels dispositius conductors d'energia per part dels membres dels cossos de les policies locals de la Roca del Vallès.

Introducció

L'article 164 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix que correspon a la Generalitat de Catalunya l'ordenació i la coordinació de l'actuació de les policies locals. La Llei 16/1991, de 10 de juliol, de les policies locals, defineix els cossos de policia que depenen dels municipis de Catalunya com a cossos amb competències, funcions i serveis relatius a la policia i seguretat ciutadana.

La Llei esmentada també preveu els principis d'actuació de les policies locals, entre els quals es troben els d'impedir, en l'exercici de llur actuació professional, qualsevol pràctica abusiva, arbitrària o discriminatòria, tenir en tot moment un tracte correcte i acurat amb els ciutadans, i actuar en l'exercici de llurs funcions, amb la decisió necessària i sense retard, quan d'això depengui evitar un mal greu, immediat i irreparable, i regir-se, en fer-ho, pels principis de congruència, d'oportunitat i de proporcionalitat en la utilització dels mitjans al seu abast.

D'una banda, el Decret 219/1996, de 12 de juny, pel qual s'aprova el Reglament d'armament de les policies locals, preveu, a l'article 9, que els alcaldes i alcaldesses puguin dotar els membres de la seva policia local d'altres mitjans de defensa quan aquests estiguin previstos en els reglaments interns i homologats per les autoritats competents.

Dins aquests altres mitjans hi ha els dispositius conductors d'energia que l'article 5.1.c) del Reial decret 137/1993, de 29 de gener, pel qual s'aprova el Reglament d'armes, permet utilitzar a persones funcionàries especialment habilitades, d'acord amb les seves normes respectives, i que no classifica com a arma de foc.

D'altra banda, de conformitat amb l'article 25 de la Llei 4/2003, de 7 d'abril, d'ordenació del sistema de seguretat pública de Catalunya, correspon al Departament d'Interior, dins les seves funcions de coordinació de l'activitat de les policies locals, promoure l'homogeneïtzació dels mitjans tècnics i la uniformitat dels altres elements comuns, amb la finalitat d'establir una acció conjunta dels cossos i aconseguir la integració de les actuacions particulars respectives dins el conjunt del sistema de seguretat pública.

Així mateix, el mes d'abril de 2016, es va constituir un Grup de Treball sobre la Utilització per part de la Policia de Pistoles Elèctriques, dins la Comissió d'Interior del Parlament de Catalunya, per valorar la idoneïtat de les pistoles elèctriques o dispositius conductors d'energia com a eina d'ús policial, les conclusions del qual es van publicar el 28 de juliol de 2016 al Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya.

En conseqüència, es va creure convenient establir unes recomanacions per facilitar la seva regulació i l'homogeneïtzació respecte del seu ús per part de totes les policies locals de Catalunya.

Per tot això, en virtut de les competències atribuïdes al conseller d'Interior, i amb l'objectiu d'afavorir i establir un marc orientador i homogeni de les policies locals en l'ús

de les eines i armes policials, es va aprovar el Protocol d'ús dels dispositius conductors d'energia per part dels membres dels cossos de les policies locals de Catalunya, que serveix com a fonament del present Reglament.

1. Objecte

És objecte d'aquest Reglament establir les recomanacions d'ús dels dispositius conductors d'energia i els procediments d'actuació.

2. El dispositiu conductor d'energia (DCE)

2.1 El dispositiu conductor d'energia (d'ara endavant, DCE) és una eina d'ús policial de transmissió d'impulsos elèctrics que afecten el funcionament de les capacitats motrius de l'organisme. Envia impulsos elèctrics d'alt voltatge, baix amperatge i curta duració que interfereixen els senyals que envia el cervell i incapaciten el sistema nerviós i motriu de forma temporal.

2.2 El DCE ha d'incorporar mesures i elements tecnològics que n'impedeixin un ús reiteratiu i continuat en cas de tret accidental, així com elements que permetin la traçabilitat i control posterior del seu ús.

La descàrrega ha de tenir una durada màxima de 5 segons i la persona usuària l'ha de poder reduir.

3. Personal habilitat per a la utilització del DCE

3.1 L'alcalde o alcaldessa pot dotar els membres de la seva policia local d'altres mitjans de defensa, entre ells el DCE o similars, quan aquests estiguin previstos en els reglaments interns i homologats per les autoritats competents, d'acord amb el que disposa l'article 9 del Decret 219/1996, de 12 de juny, pel qual s'aprova el Reglament d'armament de les policies locals.

3.2 El seu ús és restringit als membres del cos de la policia local en funcions de responsable del servei, expressament autoritzats i que hagin superat la formació teoricopràctica necessària per a l'ús d'aquesta eina policial.

3.3 La formació per a l'ús del DCE ha d'incloure aspectes relatius a la manipulació, el manteniment i la utilització correcta de l'eina, però també coneixements teòrics sobre els procediments de treball i les normes deontològiques que s'apliquen en la utilització d'armes i eines d'ús policial, així com coneixements teoricopràctics sobre la utilització del desfibril·lador extern automàtic (DEA), i ha de tenir caràcter continuat.

3.4 Aquesta formació i les actualitzacions que corresponguin les ha de dissenyar l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya (ISPC) i les ha d'impartir l'ISPC o els formadors que aquest habiliti.

3.5 Els membres de la policia local amb l'arma de foc reglamentària intervinguda o retirada no tenen autorització per utilitzar el DCE.

4. Condicions generals d'utilització del DCE

4.1 Per tal d'evitar un mal greu, imminent i irreparable, s'ha d'actuar amb la decisió necessària i sense retard.

Només s'han d'utilitzar les eines i les armes d'ús policial en les situacions en què hi hagi un risc racionalment greu per a la vida o la integritat física dels agents o de terceres persones, o danys que puguin comportar un risc greu per a la seguretat ciutadana.

4.2 Atès que l'ús de la força és l'últim recurs, la utilització del DCE requereix l'adequació als principis de proporcionalitat, congruència i oportunitat.

4.3 Els agents únicament podran recórrer a l'ús del DCE quan sigui pertinent d'acord amb els principis anteriors, i abans d'utilitzar l'eina, sempre que les circumstàncies ho permetin, cal, d'una banda, haver exhaurit totes les vies de diàleg, negociació i mediació prèvies, i, de l'altra, avisar la persona requerida, de forma clara, que es farà servir aquesta eina si no abandona la seva actitud, i que l'actuació serà enregistrada.

4.4 Els efectius policials que disposin de DCE també han de tenir disponible un desfibril·lador extern automàtic (DEA) i un dispositiu personal de gravació (DPG).

5. Supòsits d'utilització del DCE

5.1 Supòsits d'habilitació per al seu ús:

El DCE és una eina dissenyada per actuar específicament sobre les persones amb l'objectiu d'incapacitar-les temporalment i facilitar-ne la reducció, detenció, neutralització o qualsevol altra actuació que en justifiqui l'ús.

Per tant, només es podrà utilitzar el DCE en els supòsits següents:

- Per reduir, immobilitzar o detenir una persona que mostri una resistència activa que posi en risc la integritat física dels agents o de terceres persones o la mateixa seguretat ciutadana, i perquè es considera l'ús del DCE l'alternativa més adequada a aquesta maniobra i així s'eviten les conseqüències que podria comportar la utilització d'altres mètodes de reducció potencialment més lesius.

- Per reduir, immobilitzar o detenir una persona que mostri una actitud violenta cap als agents actuants o terceres persones i s'hagi produït una agressió o sigui previsible que se'n produeixi una, i no es pugui controlar la situació amb la utilització gradual i progressiva de les altres eines de què disposen els agents.

- Aquelles situacions en què la persona amenaça els agents o terceres persones amb armes blanques, objectes o elements perillosos per a la integritat física.

- Aquelles situacions en què la persona posa en risc la seva pròpia vida o integritat física (temptatives de suïcidi, conductes d'autòlisi o d'altres) i no desisteix de la seva acció, sempre que es valori que l'ús del DCE no provocarà un mal superior al que es vol evitar.

- Aquelles situacions d'extrema i urgent necessitat en què s'hagi d'actuar per evitar danys imminents amb un risc greu per a la seguretat ciutadana, i en què la utilització del DCE sigui l'eina més idònia per resoldre l'actuació.

També s'entén com a utilització del DCE el fet de treure'l de la funda i efectuar un arc elèctric amb l'objectiu de dissuadir i com a pas previ a la descàrrega. Si amb aquesta acció la persona reacciona de forma positiva i no cal efectuar la descàrrega caldrà redactar un informe explicatiu intern i incloure'l a les diligències policials.

5.2 Supòsits prohibits o limitats:

Com a norma general, excepte en circumstàncies excepcionals en què es valori que l'ús del DCE pot servir per evitar un mal major, no es pot utilitzar en els supòsits següents:

- En dones embarassades i persones menors de 12 anys, sempre que els agents actuants puguin percebre aquesta condició.

- En persones d'edat avançada o dèbils de salut, sempre que els agents actuants puguin percebre aquesta condició.

- En manifestacions i concentracions d'un nombre elevat de persones, com a eina de manteniment i restabliment de l'ordre públic. Tanmateix, això no n'exclou l'ús sobre persones que, en aquest entorn, es trobin en algun dels supòsits previstos a l'apartat 5.1.

- A prop de substàncies o gasos inflamables amb risc de deflagració.

- En espais o circumstàncies en què es pugui posar en risc la integritat física de la persona pel fet que aquesta està en espais elevats de terra o altres llocs on es pot precipitar al buit per pèrdua d'equilibri en el moment d'aplicar la DCE (entre d'altres, balconades, teulades, penya-segats, escalada d'edificis).

- En qualsevol altra circumstància en la qual es pugui posar en perill la integritat física de la persona o de tercers pel fet que està en un entorn aquàtic, utilitza un vehicle o maquinària, o similars.

No és recomanable l'ús sobre animals. Només es pot fer servir sobre animals en circumstàncies excepcionals per evitar un mal major i tenint en compte les característiques de l'animal i de l'entorn, entre d'altres, la pell, el pes, el volum, la direcció de caiguda i les persones que estan al voltant.

6. Actuació en cas d'utilització del DCE

Quan s'apliqui una descàrrega sobre una persona, s'han de dur a terme les accions següents:

6.1 Accions genèriques:

- Garantir l'assistència mèdica a la persona a la qual s'ha aplicat, de forma prioritària al lloc dels fets o amb el trasllat a un centre mèdic.

Si la persona es nega a rebre assistència mèdica, s'ha de fer constar a les diligències que s'instrueixin.

- Sempre que sigui possible, s'ha de gravar el desenvolupament de l'actuació i enregistrar imatges de la part del cos en què s'ha produït la descàrrega o de ferides, en el cas que se n'hagin produït.

La gravació es durà a terme fins que finalitzi l'actuació al lloc dels fets i sempre amb garantia del dret a la intimitat de les persones.

- Se n'ha d'informar l'autoritat judicial, mitjançant un atestat, que s'ha de tramitar seguint les pautes establertes a l'apartat 6.3 d'aquest Reglament.

- Se n'ha d'informar el superior jeràrquic immediat i, tot respectant la cadena de comandament, l'alcalde o alcaldessa o la persona responsable en matèria de seguretat, o les persones en qui aquests deleguin.

- Una vegada utilitzat el DCE, cal preservar tots els elements utilitzats, com ara polsador o cartutxos, per garantir la cadena de custòdia fins a l'elaboració de l'atestat.

- En el cas que s'hagi d'extreure un cartutx o s'hagin de retirar sondes, s'ha de seguir la pauta següent: posar el fiador en posició de seguretat, extreure el cartutx utilitzat de la

boca del DCE i enfundar l'eina. Per extreure les sondes, s'han d'utilitzar guants de làtex o similar, i, sempre que sigui possible, és recomanable que aquesta acció la dugui a terme el personal sanitari.

- Informar la persona afectada dels fets i dels efectes de la descàrrega rebuda, mitjançant un document estàndard.
- S'ha de posar en coneixement del familiar o persona que designi la persona afectada que ha calgut usar el DCE i en quines circumstàncies s'ha produït aquesta actuació, llevat que la persona afectada, en ple ús de les seves facultats, manifesti de forma expressa que no vol que es faci aquesta comunicació, circumstància de la qual s'ha de deixar constància.

6.2 Accions específiques:

A part de les actuacions genèriques, s'han de dur a terme les actuacions específiques en funció del tipus de lesions produïdes.

Si es produeixen lesions a la persona, més enllà de les lesions inherents a les produïdes per l'aplicació de l'eina, s'ha de comunicar al superior jeràrquic immediat o a qui es determini.

6.3 Instrucció de diligències policials:

- Sempre que s'utilitzi el DCE sobre una persona, encara que sigui una descàrrega fallida, s'ha d'informar l'autoritat judicial mitjançant un atestat, que s'ha de tramitar seguint les pautes que estableix aquest apartat 6.3.
- A l'atestat, a més de les diligències que s'instrueixin segons el cas, s'hi ha d'incorporar una diligència específica en relació amb la utilització de DCE sobre les persones, on s'han de fer constar les dades tècniques del dispositiu i el resultat de la seva aplicació.
- A la diligència esmentada, s'hi ha de fer constar si la persona implicada ha rebut assistència mèdica o si, per contra, no ha volgut ser assistida. En el cas que s'hagin produït lesions, en el sentit de l'apartat 6.2, s'han de detallar quines són i la causa.
- També s'ha d'indicar que els elements utilitzats, com ara el polsador, els cartutxos i d'altres, restaran en dipòsit per garantir la cadena de custòdia. Per a la seva destrucció, caldrà l'autorització de l'autoritat judicial, la qual es podrà sol·licitar transcorregut un mes des del lliurament de les diligències.
- Aquesta diligència no s'ha d'instruir si l'ús ha estat en cas de tret accidental, previst a l'apartat 6.4.

6.4 En cas de tret accidental:

Si es produeix una descàrrega fortuïta no dirigida a cap persona, s'ha de seguir, sense cap altra acció o comunicació més, l'actuació específica prevista en aquest apartat:

- Informar el superior jeràrquic.
 - L'agent actuant ha de redactar una nota informativa amb l'explicació dels fets.
- En aquest cas, no s'han d'instruir diligències ni tampoc s'han de dur a terme les accions i comunicacions establertes en els apartats anteriors.

7. Normes bàsiques de seguretat

7.1 Atesa la capacitat immobilitzadora del DCE, que pot arribar a ser lesiva, cal extremar les mesures de seguretat i la diligència requerida en la seva manipulació i utilització,

amb la finalitat d'evitar que el mateix operador o terceres persones puguin resultar afectades per un ús indegut de l'eina.

7.2 Per aquest motiu, en qualsevol context en què es manipuli el DCE, s'han d'observar les precaucions i normes de seguretat següents:

- 1. Qualsevol manipulació del dispositiu s'ha de fer amb el fiador activat.*
- 2. No s'ha d'apuntar mai cap persona si no és que s'ha d'aplicar contra aquesta persona.*
- 3. S'ha d'evitar dirigir el làser del dispositiu cap als ulls.*
- 4. S'ha d'evitar l'exposició de les mans davant les sondes quan es manipulin els cartutxos.*

7.3 S'ha de portar a terme una revisió periòdica dels DCE, amb l'objectiu de garantir el bon funcionament del dispositiu.

7.4 De la revisió dels DCE, se n'ha de portar el control i registre corresponents.

8. Traçabilitat i control de l'ús

8.1 El DCE ha d'incorporar diversos elements tecnològics que permetin la traçabilitat i el control posterior de l'ús i facilitin la prevenció d'excessos eventuais o possibles abusos.

En aquest sentit, les policies locals que utilitzin el DCE han de disposar:

- D'un sistema de gravació, bé en el mateix dispositiu, bé a través d'una càmera externa.*
- De mecanismes que auditin les dades associades a la intervenció.*
- D'un número de sèrie únic per a cadascun dels dispositius i, si escau, dels cartutxos.*

8.2 La policia local ha de disposar d'un sistema que permeti identificar les persones funcionàries que han tingut accés a cadascun dels dispositius i les circumstàncies en què s'ha usat. Per aquest motiu, ha de mantenir els registres següents:

- Els cossos de policies locals que incorporin el DCE en la seva dotació han de portar un registre que permeti identificar els agents o membres habilitats que en cada moment estan en possessió del dispositiu.*
- Un registre accessible que reculli i identifiqui les circumstàncies i els resultats de totes les actuacions que n'hagin motivat l'ús (diligència específica en relació amb la utilització dels DCE sobre les persones).*

Els efectius policials han de vetllar pel bon funcionament del dispositiu i han de portar a terme les comprovacions necessàries al DCE abans d'iniciar el servei amb aquest dispositiu.

9. Auditoria i supervisió dels DCE

9.1 El comandament dels agents autoritzats a usar el DCE i els seus superiors jeràrquics han de dur a terme les accions de supervisió i auditoria necessàries per tal d'assegurar que s'utilitza d'acord amb el que estableix aquest Reglament.

9.2 El cos de la policia local té el compromís de prestar atenció a qualsevol millora i innovació tecnològica que hi pugui haver en relació amb l'ús d'aquesta eina. En aquest sentit, l'estudi d'altres eines i tècniques policials que assoleixin els mateixos objectius amb càrregues menys lesives ha d'estar permanentment present en les diferents línies d'innovació i millora dels processos de treball interns.

9.3 El mal ús del DCE per part de les persones membres de la policia local autoritzades, l'ús per part persones no autoritzades i la manca de supervisió de la seva utilització per part dels comandaments responsables, pot ser objecte de responsabilitat disciplinària, d'acord amb el que estableixen la Llei 16/1991, de 10 de juliol, de les policies locals, i el Decret 179/2015, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament del procediment de règim disciplinari aplicable als cossos de policia local de Catalunya.

Disposicions addicionals

Primera

Aquest Reglament no és aplicable als serveis de vigilants municipals que regula l'article 1.2 de la Llei 16/1991, de 10 de juliol, de les policies locals.

Segona

L'ús dels dispositius de gravació i càmeres externes s'ha d'ajustar al que disposi la normativa vigent en matèria de videovigilància policial i, en concret, el Decret 134/1999, de 18 de maig, de regulació de la videovigilància per part de la Policia de la Generalitat i de les policies locals de Catalunya.”